

DEJAVNOST IZOBRAŽEVALNEGA CENTRA ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE REPUBLIKE SLOVENIJE

Activities of the Slovenian Training Centre for Civil Protection and Disaster Relief

Janez Petrovič* UDK 614.8:37(497.4)

Povzetek

Izobraževalni center za zaščito in reševanje RS je posebna izobraževalna ustanova na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Svojo vlogo uresničuje center v sodelovanju z drugimi strokovnimi in znanstveno-raziskovalnimi organizacijami in ustanovami doma in v tujini. Leta 1994 je center začel delati v nedograjenih objektih. Opravljena so bila najnujnejša izobraževanja in usposabljanja, pri katerih ni bila vključena uporaba poligonov in vadbenih objektov za praktično urjenje, saj jih še ni bilo. Prednost je imelo izobraževanje gasilcev za pridobitev poklica gasilec tehnični reševalec, v naslednjem letu pa še usposabljanje poveljnikov in štabov civilne zaščite regij in občin. Udeleženci so usposabljanja dobro sprejeli in menili, da so - tako kot organizacija in pogoji za usposabljanje - kakovostna. Center naj bi postal središče izobraževanja in usposabljanja s področja zaščite in reševanja v državi, spodbujal, organiziral in usmerjal pa naj bi tudi usposabljanja s tega področja na nižjih ravneh.

Abstract

The Slovenian Training Centre for Civil Protection and Disaster Relief is an educational institution specialized for protection against natural and other man-made disasters. The Centre fulfils its objectives in cooperation with other professional and scientific-research organizations and institutions within the country and abroad. In 1994, the Centre began its activities in unfinished buildings. Only the most urgently required education and training programmes were organized. At the time, there were no exercise grounds and facilities for practical training. In the first year, priority was given to the training of firefighters for the profession of „firefighter-rescuer“ and, in the following year, to the training of commanders and commanding staff in the civil protection headquarters of regions and municipalities. The training programmes were well received among participants, who assessed both the organization and training conditions as being on a high quality level.

In future, the Centre plans to become the country's main centre for education and training in the field of civil protection and disaster relief, with the task of encouraging, organizing and directing training activities on lower levels as well.

Splošno o delu Izobraževalnega centra za zaščito in reševanje

Izobraževalni center za zaščito in reševanje Republike Slovenije je bil ustanovljen in deluje na podlagi Zakona o

varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki določa, da se "za izobraževanje in usposabljanje s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami pri Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje ustanovi Izobraževalni center za zaščito in reševanje Republike Slovenije", ki je organizacijska enota Uprave RS za zaščito in reševanje Ministrstva za obrambo.

Slika 1. Osrednji objekt centra (foto: J. Oražem)
Figure 1. The Centre's main facility (photo: J. Oražem)

* Izobraževalni center za zaščito in reševanje Republike Slovenije, Ig 212, Ig

Slika 2. Vadbeni poligoni (foto: J. Oražem)
Figure 2. Exercise grounds (photo: J. Oražem)

Center želi postati središče izobraževanja in usposabljanja s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v Sloveniji. S posredovanjem svojih izkušenj, kadrovskega in materialnega zmogljivosti sodeluje tudi pri usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč na nižjih ravneh. Za doseg te temeljnih ciljev smo vzpostavili stike z drugimi strokovnimi in znanstveno-raziskovalnimi organizacijami in ustanovami v državi ter podobnimi centri v tujini. Na ta način poskušamo izvajati naše temeljne naloge, ki so:

- izobraževanje in usposabljanje kadrov za potrebe zaščite in reševanja
- sodelovanje pri oblikovanju programov usposabljanja
- razvijanje oblik in metod usposabljanja na področju zaščite in reševanja
- razvijanje in testiranje učnih sredstev
- sodelovanje pri preizkušanju in vrednotenju opreme in sredstev za zaščito in reševanje
- druge naloge s področja zaščite in reševanja.

V sklopu teh nalog je imelo doslej prednost izobraževanje sil za zaščito, reševanje in pomoč ter usposabljanje predavateljev za izvedbo posameznih programov.

Preglednica. Izvedena izobraževanja in usposabljanja v ICZR (1994–1996)

Table. Education and training programmes in ICZR

leto year	število izvedenih oblik number of completed programmes	število udeležencev number of participants	število udeležencev na koledarski delovni dan number of participants per business day
1994	59	1441	15
1995	144	4787	58
1996	240	7244	83

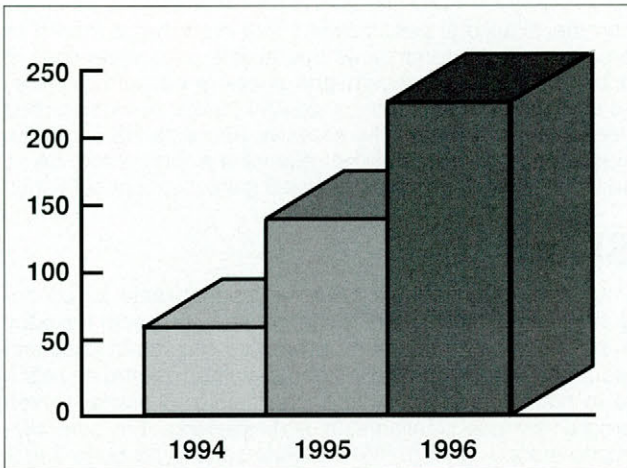
Gradbena dela v centru so bila na začetku leta 1997 v glavnem končana (gradi se le še vadbeni predor). Za izobraževanje in usposabljanje so na voljo prostori, vadbeni objekti in poligoni, ki so dobro opremljeni s sodobnimi učnimi sredstvi in pripomočki.

To so:

- osrednji objekt s predavalnicami, kabineti, avditorijem, zakloniščem, štabno sobo in centrom za obveščanje, jedilnico in 40 dvoposteljnimi sobami v domu in depandansi
- garderobni objekt kot filter med „čistim“ (osrednji del) in „umazan“ (poligon) delom centra
- trimski kabinet s poligonom za izolacijske dihalne aparate
- garaže z vozili za praktično usposabljanje gasilcev in tehničnih reševalcev
- „visoka ruševina“ s kabinetnimi učilnicami
- stolp za reševanje z višin
- bazenski poligon (pokrit bazen in naraven bajer) za reševanje iz vode
- poligon za reševanje ob nesrečah na cestah
- poligon za reševanje ob nesrečah na železnici
- ruševinski poligon oziroma „kinološka vas“
- poligon za iskanje in odkrivanje neeksploziranih ubojnih sredstev
- požarna hiša

Slika 3. Gasilske vaje na poligonu
Figure 3. Firefighters' exercises on training grounds

Slika 5. Število izvedenih oblik
Figure 5. Number of completed programmes

- nizka in kopasta ruševina
- vrsta gasilskih poligonov „požar“.

Za kakovostnejšo izvedbo programov uporabljamo ob klasičnih učnih sredstvih tudi računalnike in sodobna avdiovizualna sredstva.

Sredstva za financiranje priprav in izvedbe programov izobraževanja in usposabljanja, ki potekajo v centru (priprave, učna sredstva, literatura, prostori, avtorski honorarji in drugo), zagotavlja proračun Republike Slovenije. Denar za napotitev na usposabljanje (nadomestila za plače, potne stroške in dnevnice) pa zagotavlja ustanovitelj v skladu s svojimi pristojnostmi (država, lokalna skupnost, gospodarska družba, zavod ali druga organizacija, ki mora po zakonu organizirati Civilno zaščito in izvajati druge ukrepe ter naloge varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami).

Analiza dela Izobraževalnega centra za zaščito in reševanje Republike Slovenije v obdobju 1994 do 1996

Leta 1994 je Izobraževalni center za zaščito in reševanje Republike Slovenije začel delati v nedograjenih objektih, brez vadbenih objektov in poligonov. Zaradi tega so v centru potekala le nekatera (najnujnejša) usposabljanja pripadnikov Civilne zaščite in izobraževanje za pridobitev

Slika 4. Sodoben način predavanja vključuje tudi avdiovizualna sredstva
Figure 4. Modern teaching methods also include audio-visual aids

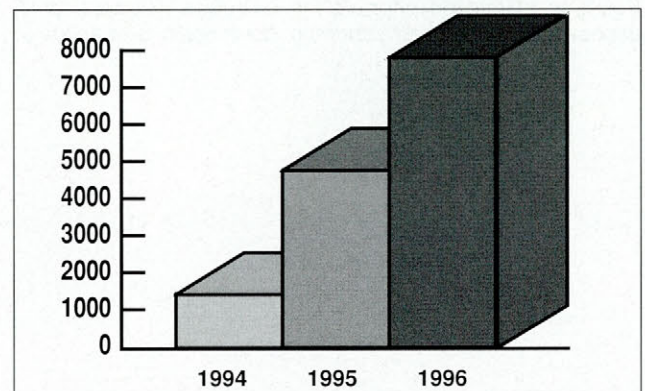
poklica gasilec tehnični reševalec. V tem letu smo izvedli 59 usposabljanj in izobraževanj, v katerih je sodelovalo 1441 udeležencev (povprečno 15 na koledarski delovni dan).

V letu 1995 je izobraževanje in usposabljanje potekalo v širšem obsegu kot prejšnje leto, saj so bili pogoji za izvajanje že v večji meri zagotovljeni. Na novo smo začeli uvajalno in temeljno usposabljanje poveljnikov Civilne zaščite in članov štabov Civilne zaščite ter pripadnikov enot za RKB-zaščito.

Nadaljevali smo usposabljanje pripadnikov enot za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi, pripadnikov služb za vzdrževanje in uporabo zaklonišč, računalniško usposabljanje in usposabljanje predavateljev. V vse programe (bilo je 144 oblik) je bilo vključenih 4787 udeležencev (povprečno 58 na koledarski delovni dan) in 113 predavateljev, ki so opravili več kot 3000 pedagoških ur predavanja in vaj.

Leta 1996 je bil obseg izobraževanja in usposabljanja v primerjavi s prejšnjim letom še večji. Dograjenih je bila večina vadbenih objektov in poligonov, kar nam je omogočilo, da smo izvajali vsa usposabljanja, za katera se je pokazalo, da so na vseh ravneh (državni, lokalni) najbolj potrebna.

V centru se je v 200 izvedenih oblik usposabljanja in izobraževanja vključilo 7244 udeležencev (povprečno 83 na koledarski delovni dan) in 150 predavateljev, ki so opravili več kot 5000 pedagoških ur predavanja in vaj. Ob programih,

Slika 6. Število udeležencev
Figure 6. Number of participants

ki so se nadaljevali iz prejšnjih let, smo v tem letu izvedli tudi več novih, in sicer:

- uvajalno in temeljno usposabljanje geofonistov
- uvajalno in temeljno usposabljanje reševalnih enot
- uvajalno in temeljno usposabljanje občinskih enot za prvo veterinarsko pomoč
- uvajalno in temeljno usposabljanje služb za podporo - ekip za informacijsko in administrativno podporo, kurirskih ekip in ekip za zveze ter oddelkov za oskrbo
- uvajalno usposabljanje vodij intervencij
- usposabljanje za uporabnike radijskih postaj in koordinatorje sistema zvez ZARE
- usposabljanja ob obisku papeža in za potrebe dela na vaji Potres 96.

Vsa usposabljanja so potekala po uvajalnih, temeljnih ali dopolnilnih programih, ki jih je predpisal minister za obrambo. Center je poskrbel za pripravo učnih sredstev, literature, predavateljev in organizacijsko vodil priprave za usposabljanje, oblikovanje skupin, razporeditev v predvidene termine in izvedbo usposabljanj.

Pri pripravah in izvedbah izobraževanja in usposabljanja so sodelovali poleg delavcev centra tudi drugi delavci Uprave

RS za zaščito in reševanje, delavci drugih uprav ministrstva za obrambo, generalštaba Slovenske vojske in zunanji sodelavci iz strokovnih in znanstveno-raziskovalnih ustanov. Na ta način smo poskušali združiti teoretično znanje in praktične izkušnje s posameznih področij.

S sprotnim dogovarjanjem in reševanjem odprtih vprašanj nam je v sodelovanju s sodelavci Uprave RS za zaščito in reševanje uspelo vsako leto zagotavljati boljše pogoje za delo in bivanje v centru. To potrjujejo predvsem analize izobraževanja in usposabljanja, ki jih pripravljamo po vsakem usposabljanju na podlagi vprašalnika, ustne zaključne analize in individualnih pogovorov. Tako lahko po potrebi sproti upoštevamo pripombe, predloge in nasvete vseh sodelujočih pri usposabljanju in izobraževanju.

Pri organizaciji usposabljanj so se pojavljale težave pri prenosu informacij (predvsem pri razpisih programov usposabljanj, prijavljanju nanje in (ne)odpoved udeležbe) od centra do uprav za obrambo in njihovih izpostav ter občin in po isti poti nazaj. To je oteževalo naše delo, zato smo tovrstne težave poskušali zmanjšati s pravočasno pripravo programa (s terminsko razdelitvijo in ciljnim skupinami) usposabljanj in izobraževanj v izobraževalnem centru za eno leto. Program je pripravljen za eno leto vnaprej in posredovan vsem upravam za obrambo, njihovim izpostavam, občinam in drugim udeležencem usposabljanj v centru. Na temelju tega programa in potreb po usposabljanju in izobraževanju lahko pravočasno načrtujejo (kadrovsko in finančno) svoje delo in udeležbo v programih, ki potekajo v centru.

Posebne težave pri pripravah in izvedbah nekaterih oblik usposabljanja je v tem obdobju povzročalo pomanjkanje

opreme, ki naj bi jo posamezne enote in službe po merilih za organiziranje in opremljanje uporabljale pri svojem delu. Z dobavo opreme za posamezne enote (predvsem regijske) se je ta problem postopno odpravljal (enote za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi, enote za RKB-zaščito, služba za podporo, tehnično-reševalne enote), s tem pa so se izboljševali pogoji in povečevala kakovost usposabljanja.

Sklep

Pogoji za izobraževanje oziroma usposabljanje se po graditvi manjkajočih objektov (predvsem vadbenih objektov in poligonov) in z dodatno opremo v učilnicah in kabinetih (sodobna učna sredstva) v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje iz leta v leto izboljšujejo. S pripravo vseh programov usposabljanja in izobraževanja ter opremljenostjo štabov, enot in služb Civilne zaščite pa bodo zagotovljeni optimalni pogoji za še bolj kakovostno pripravo in izvedbo usposabljanja in izobraževanja v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje.

Prednost bo imela kakovost in ne količina. To pomeni, da bomo več časa namenili programom, izbiri in pripravi predavateljev ter pripravi kakovostnega gradiva. Zavedamo se, da je obstoj, predvsem pa razvoj centra odvisen od kakovosti našega dela, ki jo vsak dan ocenjujejo vsi udeleženci usposabljanja in izobraževanja ter drugi sodelavci oziroma vsi, ki želijo, da bi center čim bolj opravljal svojo vlogo v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Na dve stvari posebno pazi: na otroke pa na ogenj.